

ПАТРИМОНИУМ.МК PATRIMONIUM.MK
Списание за културното наследство PERIODICAL FOR CULTURAL HERITAGE
- споменици, реставрација, музеи - - MONUMENTS, RESTORATION, MUSEUMS -
Година 8, број 13 / 2015 Year 8, № 13 / 2015

Уредник *Editor*
Дарко Николовски Darko Nikolovski

Редакциски одбор: *Editorial board:*
Елизабета Димитрова Elizabeta Dimitrova
Иван К. Заров Ivan K. Zarov
Марула Николовска Marula Nikolovska
Мирјана М. Машниќ Mirjana M. Mašnić
Роберт Петковски Robert Petkovski
Елизабета Касапова Elizabeta Kasapova

International Editorial board:
Smiljka Gabelić (Belgrade)
Ioannis Sisiou (Kastoria)
Ivanka Gergova (Sofia)
Marina-Ileana Sabados (Bucharest)
Mihail Butirski (Moscow)
Jancarkova Julie (Prague)

Издавањето на ова списание го помогна
Министерството за култура на Р. Македонија

The publishing was supported by
The Ministry of Culture of the Republic of Macedonia

ПАТРИМОНИУМ.МК PATRIMONIUM.MK

Списание за културното наследство
- споменици, реставрација, музеи -
Година 8, број 13 / 2015

PERIODICAL FOR CULTURAL HERITAGE
- MONUMENTS, RESTORATION, MUSEUMS -
Year 8, N° 13 / 2015

КАЛАМУС CALAMUS

Скопје 2015 Skopje 2015

СОДРЖИНА CONTENTS

- Бобан ХУСЕНОВСКИ*
ВОЈНИЧКИ ГРОБ ОД НЕКРОПОЛАТА
МИЛЦИ КАЈ ГЕВГЕЛИЈА
[11]
- Викторија СОКОЛОВСКА*
АРХИТЕКТОНСКИ ОБЈЕКТИ ВО
АНТИЧКИОТ ГРАД НА ЛОКАЛИТЕТОТ
ИСАР-МАРВИНЦИ - ВАЛАНДОВО
[37]
- Гоце НАУМОВ, Аленка ТОМАЖ*
ИСКОПУВАЊЕ НА ЛОКАЛИТЕТОТ „ШКОЛСКА
ТУМБА“ ВО МОГИЛА
[67]
- Стевче ТОДОРОВСКИ*
ПАТОТ VIA EGNATIA
ОД С. ДОЛЕНЦИ ДО С. ДРАГОШ
[97]
- Filipova SNEZANA*
THE SACRIFICE OF ABRAHAM FROM
BARGALA'S WOODEN RELIEF
[107]
- Душко ЦВЕТАНОВ*
ЕДЕН РАРИТЕТЕН НАОД ОД НЕКРОПОЛАТА ВОДОЧА
(С. ВОДОЧА – СТРУМИЧКО)
[121]
- Dejan GJORGJEVSKI*
ON THE SYMBOLIC REPRESENTATIONS
OF A FEW TYPES OF MEDIEVAL RINGS
[129]
- Petrula KOSTOVSKA, Natalija POPOVSKA*
THE PAINTED INSCRIPTIONS IN MANASTIR
AND STRUGA REVISITED
[137]
- Јасмина С. ЃИРИЋ*
НЕКОЛИКО ОПИСА ПОРТАЛА У ИЗВОРИМА
ВИЗАНТИЈЕ И СРЕДЊОВЕКОВНЕ СРБИЈЕ (I)
[145]
- Ана РОПОВА*
THE REPRESENTATION OF CHRIST AS THE GREAT
ARCHPRIEST AND KING IN THE DECORATION OF
ST. GEORGES AT POLOŠKO
[161]
- Татјана ВУЛЕТА*
ЛЕСНОВСКИ КАВАДИ ЈОВАНА ОЛИВЕРА
[171]
- Роберт МИХАЈЛОВСКИ*
НОВИ ПОДАТОЦИ КОН МЕСТОПОЛОЖБАТА НА
СРЕДНОВЕКОВНИОТ ГРАД БИТОЛА
[199]
- Викторија ПОПОВСКА-КОРОБАР*
СИДНОТО СЛИКАРСТВО ВО ЦРКВАТА
НА СЛИМНИЧКИОТ МАНАСТИР
[209]
- Boban HUSENOVSKI*
A SOLDIERS GRAVE FROM THE CEMETERY AT
MILCI NEAR GEVGELIA
[36]
- Viktorija SOKOLOVSKI*
АРХИТЕКТОНСКИ ОБЈЕКТИ ВО
АНТИЧКИОТ ГРАД НА ЛОКАЛИТЕТОТ
ИСАР-МАРВИНЦИ - ВАЛАНДОВО
[66]
- Goce NAUMOV, Alenka TOMAŽ*
EXCAVATION ON THE SITE “ŠKOLSKA TUMBA”
AT MOGILA
[96]
- Stevče TODOROVSKI*
THE ROAD OF VIA EGNATIA FROM THE VILLAGE
OF DOLENCI TO THE VILLAGE OF DRAGOŠ
[106]
- Филипова СЕЖАНА*
АВРАМОВАТА ЖРТВА ОД ДРВЕНИОТ РЕЉЕФ
ОД БАРГАЈА
[120]
- Duško CVETANOV*
A RARE FIND ON THE NECROPOLIS OF VODOČA
(Village Vodoča near Strumica)
[128]
- Дејан ЃОРЃИЕВСКИ*
ЗА СИМБОЛИЧНИТЕ ПРЕТСТАВИ НА НЕКОЛКУ
ТИПОВИ СРЕДНОВЕКОВНИ ПРСТЕНИ
[136]
- Петрула КОСТОВСКА, Наталија ПОПОВСКА*
УШТЕ ЕДНАШ ЗА СЛИКАНИТЕ НАТПИСИ ОД
МАНАСТИР И СТРУГА
[144]
- Jasmina S. ĆIRIĆ*
SEVERAL DESCRIPTIONS OF PORTALS IN BYZANTINE
AND MEDIEVAL SERBIAN WRITTEN SOURCES (I)
[160]
- Ана ПОПОВА*
ХРИСТОС ЦАР И ВЕЛИКИ АРХИЕРЕЈ ВО
ЖИВОПИСОТ НА ЦРКВАТА
СВ. ЃОРЃИ ПОЛОШКИ
[170]
- Tatjana VULETA*
JOHN OLIVER'S CAFTANS FROM LESNOVO
[198]
- Robert MIHAJLOVSKI*
NEW DATA ON THE LOCATION OF THE MEDIEVAL
TOWN OF BITOLA
[208]
- Viktorija POPOVSKA-KOROBAR*
WALL PAINTING IN THE CHURCH OF
SLIMNICA MONASTERY
[248]

- Мирјана М. МАШИЊИЋ*
БЕЛЕШКИ ЗА МАЛКУ ПОЗНАТАТА ЦРКВА
СВ. ПЕТКА ВО с. МУРГАШ
[249]
- Mirjana M. MAŠNIĆ*
NOTES ON THE LESS KNOWN CHURCH OF
ST.PETKA IN THE VILLAGE MURGAŠ
[256]
- Јехона СПАХИУ*
КАЛЕНДАРСКИОТ ЦИКЛУС И ЧЕТИРИТЕ
ЖИВОТНИ ВО ТРЕМОТ НА
МАНАСТИРОТ ЖУРЧЕ
[257]
- Jehona SPAHIU*
THE CALENDAR CYCLE AND THE FOUR
ANIMALS DEPICTED IN THE PORCH
OF MONASTERY OF ZHURCHE
[272]
- Сашо ЦВЕТКОВСКИ*
ГРАФИЧКИ ИКОНИ ОД ГОРНО МЕЛНИЧАНИ
[273]
- Sašo CVETKOVSKI*
GRAPHIC ICONS FROM THE VILLAGE MELNIČANI
[282]
- Дарко НИКОЛОВСКИ*
ЦРКВАТА СВ. НИКОЛА ВО БАШИНО СЕЛО
[283]
- Darko NIKOLOVSKI*
THE CHURCH OF ST. NICHOLAS IN THE VILLAGE BAŠINO
[298]
- Alexandra Ph. TRIFONOVA*
QUELQUES PRÉCISIONS CONCERNANT LE
PEINTRE DU DEUXIÈME ET TROISIÈME QUART
DU XIXE SIÈCLE STERGIOS DIMITRIOU DE KO-
ZANI ET SON ACTIVITÉ ARTISTIQUE
[299]
- Александра ТРИФОНОВА*
ПОЈАСНУВАЊА ЗА ЗОГРАФОТ ОД ВТОРАТА И
ТРЕТА ЧЕТВРТИНА НА XIX ВЕК СТЕРГИОС
ДИМИТРИУ ОД КОЖАНИ И НЕГОВАТА
УМЕТНИЧКА ДЕЛНОСТ
[316]
- G. ANGELIČIN ŽURA*
NEWLY DISCOVERED IMAGES OF THE SEVEN
WISE MEN IN THE OHRID REGION
[317]
- Г. АНГЕЛИЧИН ЖУРА*
НОВООТКРИЕНИ ПРЕТСТАВИ НА СЕДМОЧИСЛЕ-
НИЦИТЕ / СЕДМОПОЧЕТНИЦИТЕ ВО ОХРИДСКО
[322]
- Небојша С. ГАЦИЋ*
ТРАДИЦИОНАЛНА СЕОСКА
АРХИТЕКТУРА У СРЕДАЧКОЈ ЖУПИ
[323]
- Nebojša S. GADŽIĆ*
TRADITIONAL VILLAGE ARCHITECTURE
IN THE DISTICT OF SREDAČKA
[336]
- Петар НАМИЧЕВ, Екатерина НАМИЧЕВА*
НАРОДНОТО ГРАДИТЕЛСТВО НА
СЕЛСКИТЕ НАСЕЛБИ ВО ПОЛОГ ОД
19-от и ПРВАТА ПОЛОВИНА НА 20-от ВЕК
[337]
- NAMIČEV Petar, Ekaterina NAMIČEVA*
NATIONAL ARCHITECTURE IN THE VILLAGE
SETTLEMENTS OF POLOG FROM THE 19th TO THE
FIRST HALF OF THE 20th CENTURIES
[352]
- Јасминка РИСТОВСКА ПИЛИЧКОВА*
ТОЧКЕСТИТЕ ЕЛЕМЕНТИ И НИВНИОТ НЕБЕСЕН
КАРАКТЕР - НИЗ ПРИМЕРИ ОД МАКЕДОНСКАТА
ТЕКСТИЛНА ОРНАМЕНТИКА
[353]
- Jasminka RISTOVSKA PILIČKOVA*
THE DOT ELEMENTS AND THEIR CELESTIAL
CHARACTER – THROUGH EXAMPLES OF
MACEDONIAN TEXTILE ORNAMENTS
[362]
- Кирил ПЕНУШЛИСКИ*
ШЕСТ ПОРТРЕТНИ ЦРТЕЖА НА
НИКОЛА МАРТИНОСКИ
[363]
- Kiril PENUŠLSKI*
SIX PORTRAIT DRAWINGS BY NIKOLA
MARTINOSKI
[368]
- Валентина ПОЦЕСКА*
СОВРЕМЕНИ КОНЦЕПТИ НА КУЛТУРНОТО
НАСЛЕДСТВО: ДЕФИНИРАЊЕ НА ОСНОВНИТЕ
ПОЙМИ И РАЗВОЈНИ ТЕНДЕНЦИИ
[369]
- Valentina POCEVSKA*
CONTEMPORARY CONCEPTS OF CULTURAL
HERITAGE: DEFINING THE BASIC IDEAS AND
DEVELOPING TENDENCIES
[378]
- Миљана М. МАТИЋ,*
Приказ на книга
Светлана ПЕЈИЋ, Црква Светог Николе у Никољцу, Београд 2014.
[379-384]
- Дејан ЃОРЃИЈЕВСКИ,*
Приказ на книга
Saška BOGEVSKA-CAPUANO,
Les églises rupestres de la région des lacs d'Ohrid et de Prespa, milieu du XIIIe - milieu du XVIe siècle,
Brepols, Turnhout (Belgique) 2015
[385-388]

Овој број на списанието
PATRIMONIUM. MK

Во чест на
ЈАСМИНА ЧОКРЕВСКА - ФИЛИП

Почитуваната колешка Јасмина Чокревска-Филип во доменот на историјата на уметноста е најпозната со проучувањето на т.н. книжни икони од XVIII и XIX век во Македонија. Меѓу малкуте зачувани примероци работени во техника на дрворез и бакрорез таа идентификува графички отисоци од работилниците на Света Гора, Константинопол, Виена и Венеција со што осветлува значаен сегмент од македонската христијанска култура. За познавањето на црковната ликовна уметност од XIX век, Чокревска-Филип придонесува и со истражувањето на одредени иконографски теми, односно творештвото на македонските зографи, на пример, Радеви Мажовски од Лазарополе. Во рамките на нејзината тридецетниска стручна и пожртвувана работа во Музејот на Македонија – Скопје, богатите колекции на средновековна камена пластика, оригинални фрагменти од ѕидното сликарство и копиите фрески добија комплетен музеолошки третман. Очекувајќи ги натамошните професионални резултати срдечно ѝ го честитаме работниот јубилеј.

Од Редакцијата

БИБЛИОГРАФИЈА на Јасмина ЧОКРЕВСКА-ФИЛИП

1975

- *Модерни мајсторски дела во Австралија, Нова Македонија*, 10. јуни 1975.

1980

- *A. Borg, Architectural Sculpture in Romanesque Provence, London 1979*, Ликовна Уметност бр.7 (1980), 121–124 (приказ).

- *E. Kitzinger, The Art of Byzantium and the Medieval West, London 1976*, Ликовна Уметност, бр.7 (1980), 125–127 (приказ).

1981

- *Низ атељеата на белградските сликари*, Трудбеник, 7. мај 1981.

- *Нови сознанија за комплексот на Марковиот манастир*, Вечер, 16. јули

1981

- *Годишната изложба на жени уметници*, Македонија VI, списание на Матичата на иселениците, Скопје 1981.

1983

- *E. Kitzinger, Byzantine Art in the Making, main lines of stylistic development in Mediterranean Art 13th century, London 1977*, Ликовна Уметност, бр. 8–9 (1983), 143–146 (приказ).

- *V. N. Lazarev, Moscow school of Icon-painting, Moscow 1980*, Ликовна Уметност бр. 8–9 (1983), 147–150 (приказ).

1990/91

- *Galeria e gëzimi*, прилози за уметноста во списанието *Gëzimi* бр.1–3, 1990 и бр. 5–10, 1991.

1993

- *Антиминси од збирката од Музејот на Македонија*, Зборник за средновековна уметност бр. 1 (1993), 175–187.

- *Д. Давидов, Хиландарска графика, Београд 1990*, Зборник за средновековна уметност бр. 1 (1993), 255–261(приказ).

- *Ц. Грозданов – Л. Хадерман Мисгвиш, Курбиново, Скопје 1992*, Зборник за средновековна уметност бр.1 (1993), 268–271(приказ).

1996

- *Мермерен портален фрагмент од средновековно Скопје*, Зборник за средновековна уметност бр. 2 (1996), 93–106.

- *Еден пример од постарото графичко наследство*, Тематски зборник на трудови (икони, иконопис, иконостаси, иконографија) бр. 1 (1996), 89–93.

1997

- *Pittura Ad Affresco Nella Macedonia Dalla Fine Del IX Alla Fine Del XIV Secolo*, каталог за изложба за манифестацијата Македонија во чест на св. Кирил, Музеј на Македонија, Скопје 1997.

1999

- *Бакрорезно графичко клише од манастирот Св. Јован Бигорски*, Културно наследство бр. 24–25 (1999), 93–100.

2001

- *Тома Сидер од Крушево*, Зборник за средновековна уметност бр. 3 (2001), 205–216.

- (коавтор Ј. Шурбановски) *Книжна икона во улога на амајлија*, *Balkanoslavica* 28–29, (2001), 175–188.

- *Група автори, The Holy and Great Monastery of Vatopaidi, Mount Athos 1998*, Зборник за средновековна уметност, бр. 3 (2001), 281–293 (приказ).

- Sh. E. J. Gerstel, *Beholding the Sacred Mysteries. Program of the Byzantine Sanctuary, Seattle and London 1999*, Зборник за средновековна уметност бр. 3 (2001), 294–297 (приказ).

2003

- *За постарото графичко наследство*, изд. Каламус, Скопје 2003.

- *Богородица Илинска Черниговска*, Зборник за средновековна уметност бр.4 (2003), 45–51.

2004

- *Книжна икона со претстава на св. Ѓорѓи*, Културно наследство 28–29 (2004), 225–232.

- *Богородица Илинска Черниговска книжна икона од украинскиот барок*, во: Македонско-Украински културни врски (X–XX век), Зборник на трудови, Македонска Академија на Науките и Уметностите – Национална Академија Наук Украјина, Скопје 2004, 263–277.

- *Macedonia a Cultural Journey*, изд. на Министерствата за култура, животна средина и просторно планирање и економија на Република Македонија, Скопје 2004, (водич).

2005

- *Фреско сликарството во Македонија од XI до XIV век (Fresco painting in Macedonia from the 9th to the 14th centuries)*, Музеј на Македонија, Скопје 2005 (каталог за изложба во Македонскиот културен центар во Њујорк).

2006

- *Книжна икона на св. Марина со житие*, Зборник за средновековна уметност бр. 5 (2006), 157–168.

- „*Праведно и грешно исповедање*“ во црквата Св. Ѓорѓи во Струга, Јубилејен Зборник – 25 години Митрополит Тимотеј, Охрид 2006, 295–308.

2007

- *Белешки за црквата Св. Богородица во село Бразда*, Зборник за средновековна уметност бр. 6 (2007), 201–216.

- *М. М. Машиќ, Манастир Ореоец, Скопје 2007*, Зборник за средновековна уметност бр. 6 (2007), 236–239 (приказ).

- *Белешки за најстарите графики од Ивиронскиот манастир во Прилепската колекција*, Патримониум.МК бр. 1–2 (2007), 117–129.

2009

- *Пробивот на темата „Праведно и грешно исповедање“ во сликарството во Македонија*, Патримониум.МК бр.3–4 (2008–2009), 219–232

- *Зографите Радеви Мажовски од Лазарополе*, Прилози XL/1, МАНУ, Одделение за општествени науки, (2009), 119–141.

- *Зографите Радеви Мажовски од Лазарополе. Стилско –ликовни и иконографски одлики*, Прилози, XL/2, МАНУ, Одделение за општествени науки (2009), 99–120.

- *Одредници за Општата Македонска енциклопедија*, изд. МАНУ, Скопје 2009.

2010

- *Сонот на Варух*, Патримониум.МК бр.7–8 (2010), 429–435.

2011

- *Сеќавање на Јоаникиј Хаџи Чешмеџиев Архимандрит Ракотински*, Патримониум.МК бр. 9 (2011), 285–290.

- *The Emerge of the Iconographic Theme Just and Wrongful Confession in Macedonian Painting*, во: На траговима Војислава Ј. Ђурића, САНУ– МАНУ, Београд 2011, 431–440.

2013

- *Книжни икони од селото Заиле*, Прилози XLIV/ 1–2, МАНУ (2013), 219–232.

2015

- *Бакрорезно графичко клише од манастирот Св. Јован Бигорски*, во: Бигорски манастир – 20 години возобновено монаштво, Зборник на текстови, изд. Свештена Бигорска Обител „Св. Јован Крстител“, Ростуше 2015, 466–472 (репринт).